

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/33/2004

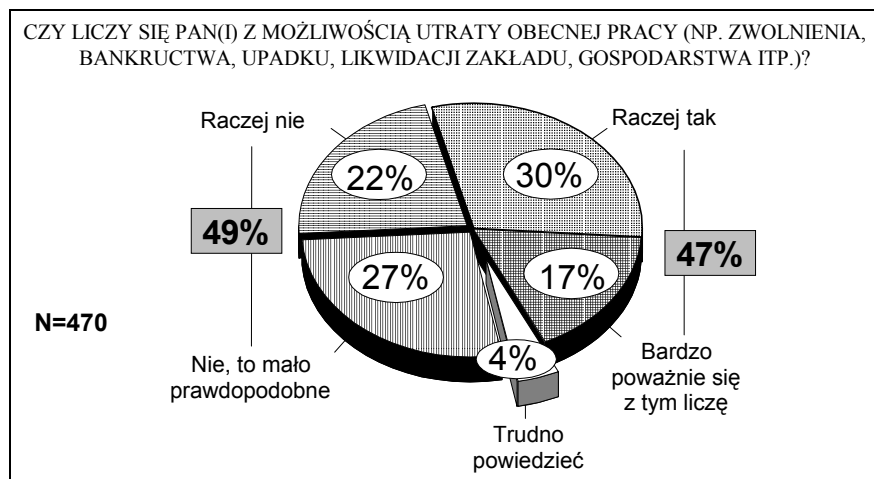
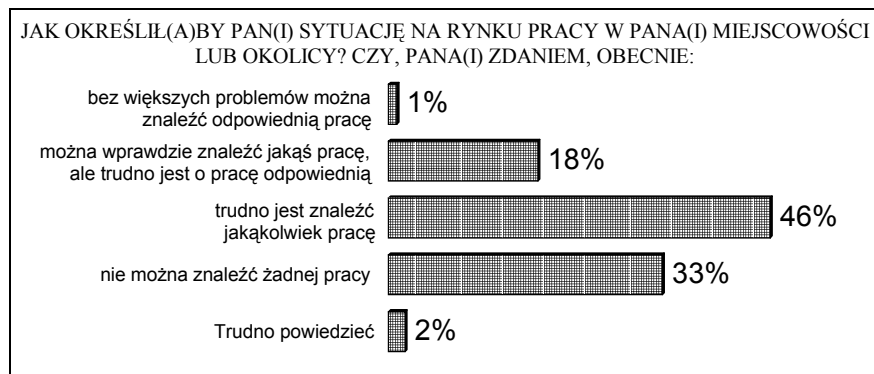
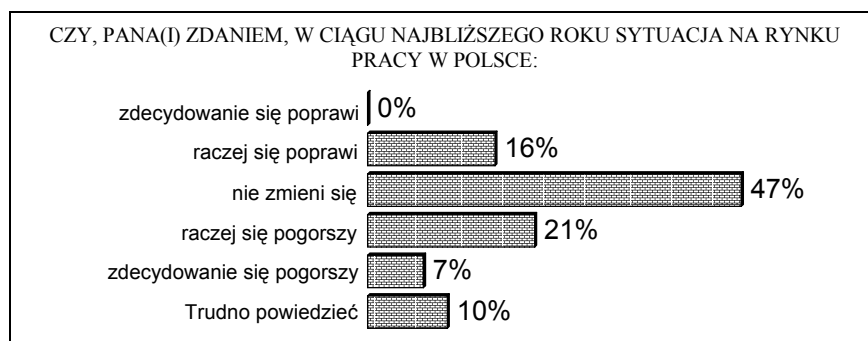
SYTUACJA NA RYNKU PRACY I POCZUCIE ZAGROŻENIA BEZROBOCIEM W LUTYM

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY 2004

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

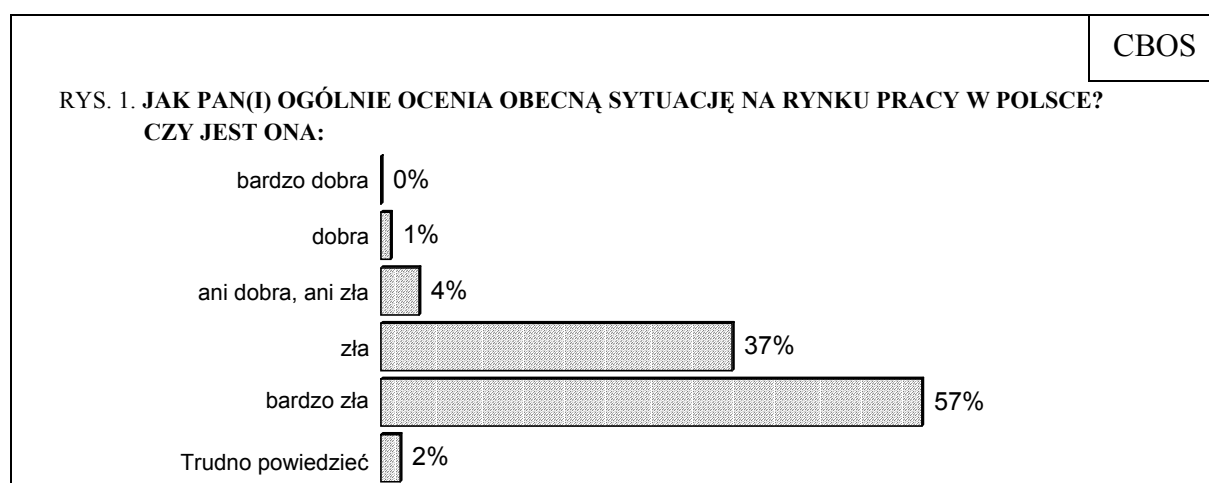
- Nadal prawie wszyscy Polacy negatywnie oceniają sytuację na krajowym rynku pracy uznając, że jest bardzo zła (57%) lub zła (37%). Bardzo pesymistyczne są także przewidywania na najbliższy rok (47% wskazań, że sytuacja się nie zmieni, a 28% - że się pogorszy). Krytycznie oceniane są też lokalne możliwości zatrudnienia (46% badanych uważa, że w ich miejscowości lub okolicy trudno o jakąkolwiek pracę, a 33% twierdzi, że jej tam w ogóle nie ma). Prawie połowa pracujących (47%) obawia się utraty zatrudnienia.

Problemy bezrobocia znajdują wyraziste odzwierciedlenie w monitorowanych przez nas co miesiąc opiniach społecznych¹. Dominują one także (obok materialnych warunków życia) w odpowiedziach na zadane w styczniu pytanie o nadzieje i obawy dotyczące tego, co rozpoczynający się rok przyniesie w życiu kraju, rodziny i osobistym².

OCENY I PRZEWIDYWANIA DOTYCZĄCE SYTUACJI NA KRAJOWYM RYNKU PRACY

Comiesięczny pomiar społecznych ocen sytuacji na rynku pracy w Polsce rozpoczęliśmy w październiku 2001 roku i od tej pory notujemy niezmiennie bardzo krytyczne opinie na ten temat (zob. Aneks I). Obecnie, podobnie jak we wcześniejszych naszych sondażach, niemal wszyscy badani (94%) uważają, że sytuacja ta jest zła, w tym ponad połowa (57% - o 4 punkty więcej niż przed miesiącem) ocenia ją skrajnie negatywnie. Zaledwie 4% ankietowanych określa sytuację na krajowym rynku pracy jako przeciętną, a 1% - jako dobrą.

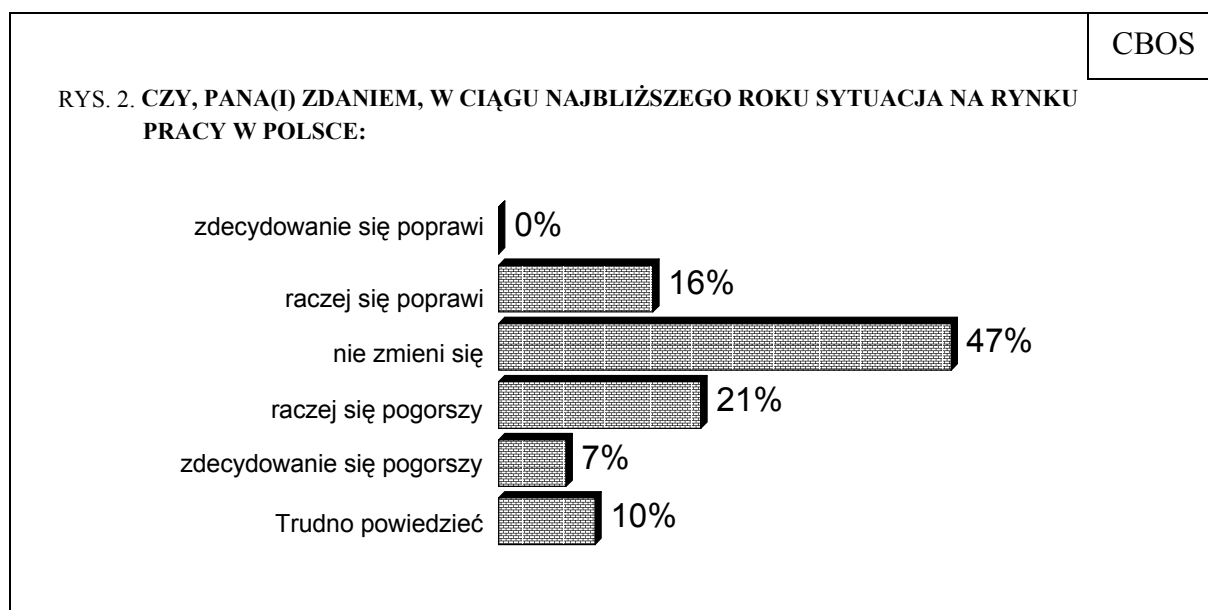

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (165) przeprowadzono w dniach 6-9 lutego 2004 roku na liczącej 1024 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Zob. komunikat CBOS „Rok 2004 - oczekiwania i obawy”, luty 2004 (oprac. M. Strzeszewski).

Krytyczne opinie o sytuacji na rynku pracy bardzo wyraźnie dominują we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych (zob. Aneks II). Najsilniej wyrażają je badani o dochodach poniżej 300 zł na osobę w rodzinie (70% ocen bardzo złych) i bezrobotni (69%).

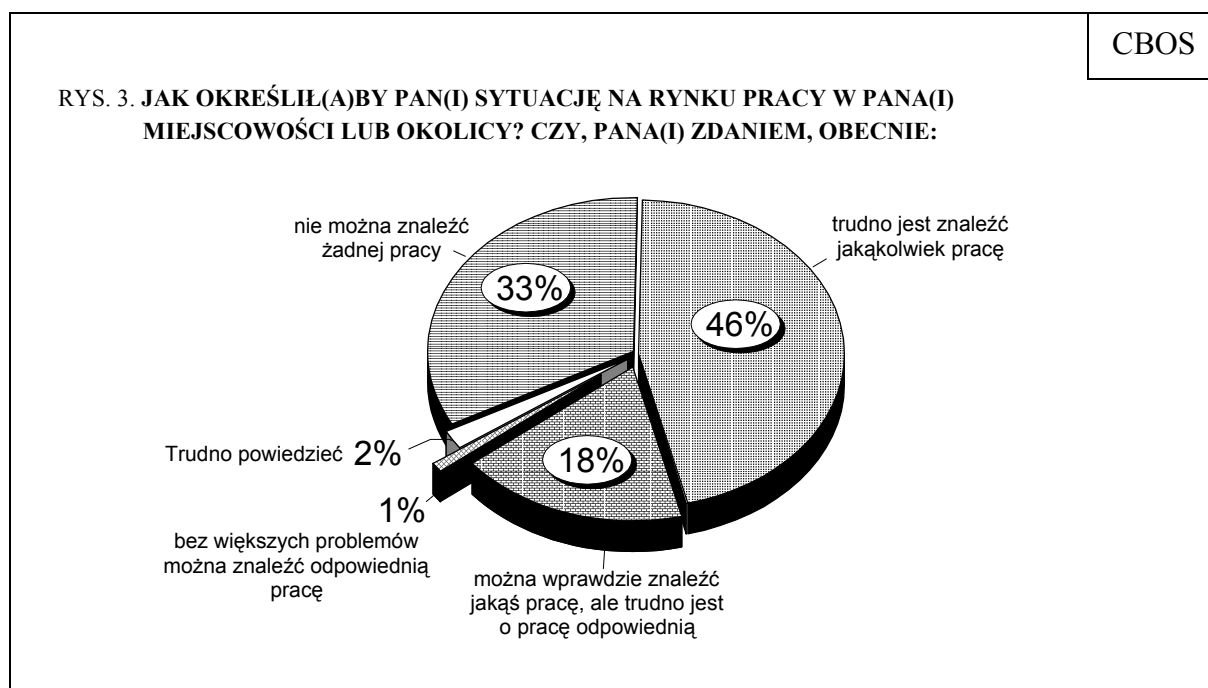
Od października 2001 roku niezmiennie odnotowujemy bardzo pesymistyczne przewidywania związane z bezrobociem. Obecnie, tak jak przed miesiącem, niemal połowa badanych (47%) uważa, że w najbliższym roku sytuacja na rynku pracy w Polsce się nie zmieni, a ponad jedna czwarta (28%) twierdzi wręcz, że jeszcze się pogorszy. Zaledwie co szósty badany (16%) dostrzega możliwość poprawy, z tym że nikt nie wyraża tej opinii w sposób zdecydowany.

Brak nadziei na poprawę sytuacji na ogólnopolskim rynku pracy zdecydowanie przeważa we wszystkich grupach społeczno-demograficznych. Stosunkowo największy optymizm w przewidywaniach na najbliższy rok cechuje uczniów i studentów (33% z nich oczekuje poprawy) i generalnie ludzi młodych - do 24 roku życia (29%), a także osoby dobrze oceniające swoje warunki materialne (28%).

OCENY SYTUACJI NA LOKALNYCH RYNKACH PRACY

Od października 2001 roku utrzymuje się też bardzo negatywny obraz sytuacji na lokalnych rynkach pracy. Obecnie, tak jak przed miesiącem, prawie połowa badanych (46%) ocenia, że w ich miejscowości lub okolicy trudno jest znaleźć jakiegokolwiek zatrudnienie, a jedna trzecia (33%) sądzi, że nie ma tam żadnej pracy. Tylko niespełna co piąty respondent (18%) przyznaje, że na lokalnym rynku można wprawdzie znaleźć jakieś zajęcie, ale trudno o pracę odpowiednią, natomiast zupełnie sporadycznie pojawia się opinia, że bez większych problemów jest tam dostępna także praca odpowiednia.

Opinie dotyczące sytuacji na lokalnych rynkach pracy są wyraźnie zróżnicowane społecznie (zob. Aneks II). W największym stopniu zależą od wielkości miejscowości, w której mieszkają respondenci. Zdecydowanie najlepiej oceniany jest wielkomiejski rynek pracy - prawie połowa mieszkańców największych miast (45%) twierdzi, że można tam znaleźć jakieś zatrudnienie, choć trudno o pracę odpowiednią, a „tylko” co dziewiąty (11%)

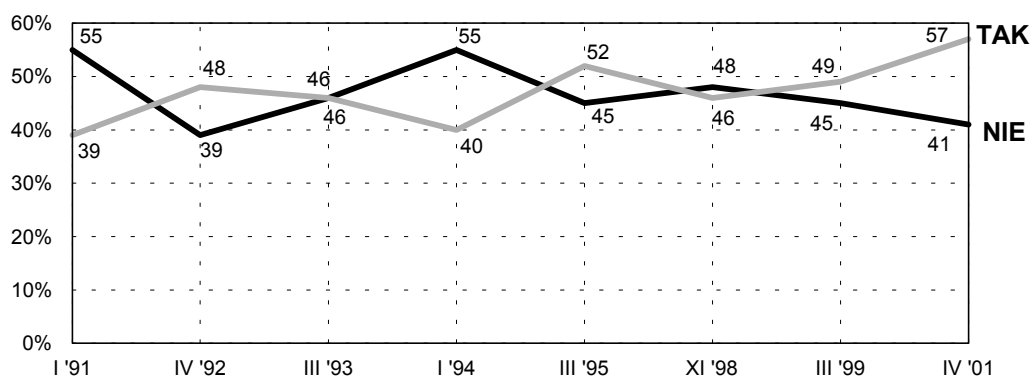
jest zdania, że nie ma tam żadnej pracy. Natomiast najgorzej oceniają lokalną sytuację mieszkańcy małych miast i wsi, spośród których ponad dwie piąte (odpowiednio: 47% i 43%) nie dostrzega żadnych możliwości zatrudnienia. Przekonanie o braku jakiegokolwiek pracy jest szczególnie silne wśród rolników (52%) i bezrobotnych (50%), ludzi żyjących w złych warunkach materialnych (48%), osiągających niskie dochody (poniżej 400 zł) na osobę w rodzinie, a także wśród rencistów (po 46%). Natomiast im większa, bardziej zurbanizowana, miejscowość, lepsze wykształcenie i wyższa pozycja społeczno-zawodowa, wyższe dochody na osobę w rodzinie i lepsze warunki materialne gospodarstwa domowego, a także im młodszy wiek badanych, tym częstsze przekonanie, że w ich miejscowości lub jej okolicy można znaleźć jakieś zatrudnienie (choć trudno o pracę odpowiednią). Silne zróżnicowanie społeczne opinii o lokalnych rynkach świadczy o tym, że odzwierciedlają one własne doświadczenia respondentów i obserwacje otaczającej rzeczywistości. Nie można tego powiedzieć o zgeneralizowanych opiniach na temat krajowego rynku pracy, które są niemal niezależne od położenia społecznego ankietowanych.

POCZUCIE ZAGROŻENIA BEZROBOCIEM

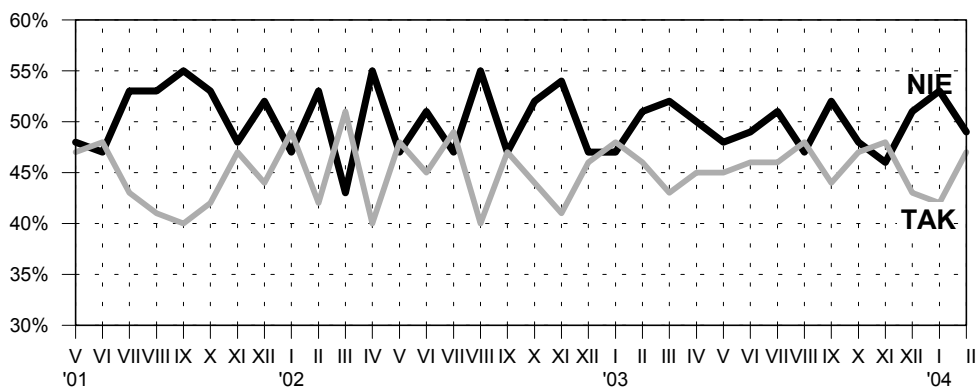
Bardzo krytycznym opiniom o sytuacji na krajowym i lokalnych rynkach pracy oraz pesymistycznym przewidywaniom niezmiennie towarzyszy poczucie zagrożenia bezrobociem u osób mających zatrudnienie (zob. Aneks I). W latach 1991-2001 poziom obaw w tej dziedzinie badaliśmy na ogół raz w roku, jednak w kwietniu 2001 roku lęk przed utratą pracy okazał się tak silny, że rozpoczęliśmy monitorowanie go w comiesięcznych sondażach.

CBOS

RYS. 4. CZY LICZY SIĘ PAN(I) Z MOŻLIWOŚCIĄ UTRATY OBECNEJ PRACY (NP. ZWOLNIENIA, BANKRUCTWA, UPADKU, LIKWIDACJI ZAKŁADU, GOSPODARSTWA ITP.)?*

RYS. 5. CZY LICZY SIĘ PAN(I) Z MOŻLIWOŚCIĄ UTRATY OBECNEJ PRACY (NP. ZWOLNIENIA, BANKRUCTWA, UPADKU, LIKWIDACJI ZAKŁADU, GOSPODARSTWA ITP.)?*

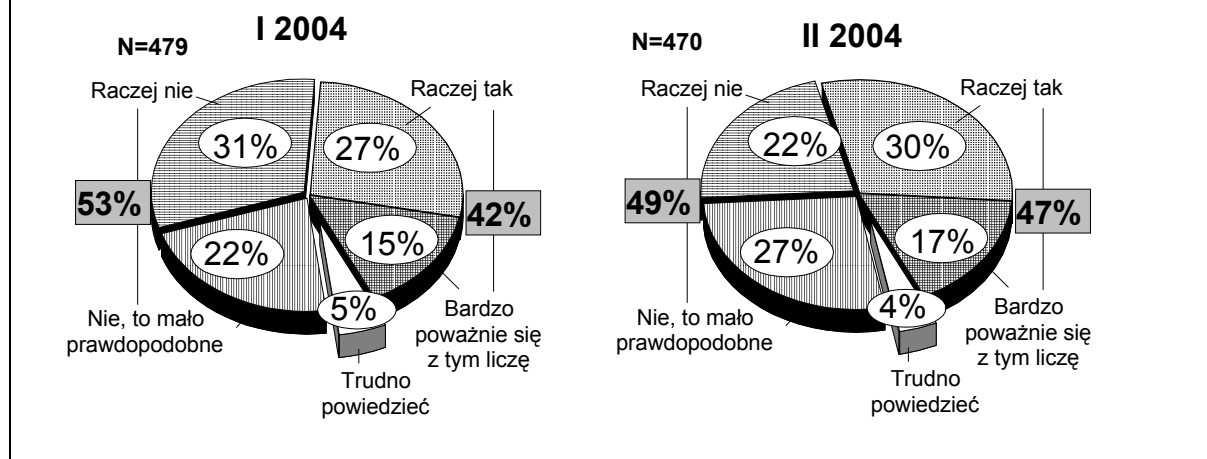

* Zsumowano odsetki odpowiedzi: „bardzo poważnie się z tym liczę” i „raczej się z tym liczę” (TAK) oraz „nie, to mało prawdopodobne” i „raczej nie” (NIE). Pominięto „trudno powiedzieć”

Uwaga: Pytanie zadawano respondentom mającym pracę, łącznie z rolnikami i osobami pomagającymi w prowadzeniu gospodarstwa rolnego, oraz pracującym na własny rachunek poza rolnictwem

Zagrożenie bezrobociem u osób pracujących jest obecnie wyższe niż przed miesiącem, jednak odnotowane zmiany są typowe dla obserwowanych wahań opinii w tej sprawie. Obecnie niemal połowa Polaków mających zatrudnienie (47% - o 5 punktów więcej niż w styczniu) przyznaje, że liczy się z możliwością utraty pracy, w tym jedna szóstka (17%) ocenia to zagrożenie jako bardzo poważne. Poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia deklaruje co drugi pracujący (49% - o 4 punkty mniej niż przed miesiącem), lecz ponad jedna piąta (22%) nie ma co do tego całkowitej pewności.

RYS. 6. CZY LICZY SIĘ PAN(I) Z MOŻLIWOŚCIĄ UTRATY OBECNEJ PRACY (NP. ZWOLNIENIA, BANKRUCTWA, UPADKU, LIKWIDACJI ZAKŁADU, GOSPODARSTWA ITP.)?

Opinie na ten temat są wyraźnie zróżnicowane społecznie (zob. Aneks II). Poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia zapewnia badanym najwyższa pozycja społeczno-ekonomiczna (utrata pracy nie obawia się 77% kadry kierowniczej i inteligencji, 71% badanych z wyższym wykształceniem, 66% badanych o najwyższych dochodach na osobę w rodzinie, 62% żyjących w dobrych warunkach materialnych) oraz lewicowe poglądy polityczne (60%). Z innych względów pewność zatrudnienia obserwujemy też u rolników (61% nie obawia się utraty pracy).

Natomiast zagrożenie bezrobociem najczęściej odnotowujemy u osób o najniższej pozycji społecznej - żyjących w złych warunkach materialnych (66%), z wykształceniem podstawowym (57%) i zasadniczym zawodowym (56%), a wśród grup społeczno-zawodowych u pracowników fizyczno-umysłowych (67%) oraz robotników niewykwalifikowanych (62%) i wykwalifikowanych (59%).

Od ponad dwóch lat, czyli od czasu, kiedy bezrobocie w kraju osiągnęło poziom nienotowany wcześniej w III RP, nasz comiesięczny monitoring niezmiennie ukazuje, że Polacy skrajnie krytycznie oceniają sytuację na krajowym rynku pracy oraz w swoim miejscu zamieszkania. Nie mają też nadziei na rychłą poprawę w tej dziedzinie, o czym świadczą bardzo pesymistyczne przewidywania na najbliższy rok (nie zmienia ich bliska perspektywa integracji z Unią Europejską). Krytycznym opiniom i pesymistycznym przewidywaniom towarzyszy silne poczucie zagrożenia utratą pracy, widoczne u osób mających zatrudnienie. Warto przy tym pamiętać, że traumatyczne doświadczenie społeczeństwa związane z wysokim bezrobociem trwa już w Polsce ponad dwa lata.

Opracowała
Bogna WCIÓRKA

ANEKS I

Tabela 1

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację na rynku pracy w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań															
	X		XI		XII		I		II		III		IV		V	
	2001								2002							
	w procentach															
- bardzo dobra	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0
- dobra	0		1		1		1		0		0		1		0	
- ani dobra, ani zła	4	4	3	3	3	3	2	2	2	2	1	1	3	3	2	2
- zła	31	94	31	93	30	95	29	97	26	96	22	97	25	95	28	96
- bardzo zła	63		62		65		68		70		75		70		68	
Trudno powiedzieć	2	2	3	3	2	2	2	1	2	2	2	2	1	1	2	2

Tabela 1 (cd.)

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację na rynku pracy w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań															
	VI		VII		VIII		IX		X		XI		XII			
	2002															
	w procentach															
- bardzo dobra	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0		
- dobra	0		0		1		0		1		1		0			
- ani dobra, ani zła	3	3	2	2	2	2	3	3	4	4	3	3	2	2		
- zła	28	95	29	97	28	96	32	95	30	93	33	95	34	96		
- bardzo zła	67		68		68		63		63		62		62			
Trudno powiedzieć	2	2	1	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2

Tabela 1 (cd.)

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację na rynku pracy w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań											
	I		II		III		IV		V		VI	
	2003											
	w procentach											
- bardzo dobra	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0
- dobra	1		0		0		1		1		0	
- ani dobra, ani zła	3	3	3	3	2	2	1	1	2	2	3	3
- zła	32	95	35	96	30	97	30	96	31	96	33	95
- bardzo zła	63		61		67		66		65		62	
Trudno powiedzieć	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	2	2

Tabela 1 (cd.)

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację na rynku pracy w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań											
	VII		VIII		IX		X		XI		XII	
	2003											
	w procentach											
- bardzo dobra	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1
- dobra	1		0		1		0		1		1	
- ani dobra, ani zła	2	2	2	2	3	3	4	4	4	4	4	4
- zła	30	96	32	96	34	94	31	94	33	92	37	93
- bardzo zła	66		64		60		63		59		56	
Trudno powiedzieć	1	1	2	2	2	2	2	2	3	3	2	2

Tabela 1 (cd.)

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację na rynku pracy w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań			
	I		II	
	2004			
	w procentach			
- bardzo dobra	0	0	0	1
- dobra	0		1	
- ani dobra, ani zła	5	5	4	4
- zła	39	92	37	94
- bardzo zła	53		57	
Trudno powiedzieć	3	3	2	2

Tabela 2

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja na rynku pracy w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań															
	X		XI		XII		I		II		III		IV		V	
	2001								2002							
	w procentach															
- zdecydowanie się poprawi	0	15	0	11	0	6	0	8	0	10	0	6	0	8	0	7
- raczej się poprawi	15		11		6		8		10		6		8		7	
- nie zmieni się	49	49	44	44	39	39	41	41	41	41	35	35	37	37	43	43
- raczej się pogorszy	21	27	26	35	35	47	30	45	32	42	39	52	35	48	34	45
- zdecydowanie się pogorszy	6		9		12		15		10		13		13		11	
Trudno powiedzieć	9	9	10	10	8	8	7	7	7	7	7	7	7	7	5	5

Tabela 2 (cd.)

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja na rynku pracy w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VI		VII		VIII		IX		X		XI		XII	
	2002													
	w procentach													
- zdecydowanie się poprawi	0	8	0	9	0	10	0	10	0	10	0	11	0	8
- raczej się poprawi	8		9		10		10		10		11		8	
- nie zmieni się	40	40	42	42	42	42	47	47	47	47	44	44	46	46
- raczej się pogorszy	33	46	33	43	31	40	27	35	26	36	28	37	30	41
- zdecydowanie się pogorszy	13		10		9		8		10		9		11	
Trudno powiedzieć	6	6	7	7	8	8	8	8	7	7	8	8	5	5

Tabela 2 (cd.)

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja na rynku pracy w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań											
	I		II		III		IV		V		VI	
	2003											
	w procentach											
- zdecydowanie się poprawi	1	11	0	8	0	7	0	8	0	10	0	13
- raczej się poprawi	10		8		7		8		10		13	
- nie zmieni się	45	45	47	47	43	43	43	43	49	49	49	49
- raczej się pogorszy	27	35	29	38	31	41	30	42	24	32	22	28
- zdecydowanie się pogorszy	8		9		10		12		8		6	
Trudno powiedzieć	9	9	7	7	8	8	7	7	9	9	10	10

Tabela 2 (cd.)

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja na rynku pracy w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań									
	VII		VIII		IX		X		XII	
	2003									
	w procentach									
- zdecydowanie się poprawi	0	11	0	11	0	13	0	13	0	12
- raczej się poprawi	11		11		13		13		12	
- nie zmieni się	46	46	45	45	47	47	45	45	44	44
- raczej się pogorszy	27	35	29	36	25	32	27	34	27	35
- zdecydowanie się pogorszy	8		7		7		7		8	
Trudno powiedzieć	8	8	8	8	8	8	8	8	9	9

Tabela 2 (cd.)

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja na rynku pracy w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań			
	I		II	
	2004			
	w procentach			
- zdecydowanie się poprawi	1	16	0	16
- raczej się poprawi	15		16	
- nie zmieni się	46	46	47	47
- raczej się pogorszy	21	28	21	28
- zdecydowanie się pogorszy	7		7	
Trudno powiedzieć	11	11	10	10

Tabela 3

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań							
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
	2001				2002			
	w procentach							
- bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	1	1	0	1	0	0	1	0
- można wprowadzić znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	17	14	14	14	13	12	15	14
- trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	40	45	46	38	40	41	43	44
- nie można znaleźć żadnej pracy	40	39	39	46	45	46	39	40
Trudno powiedzieć	2	1	1	1	1	2	2	2

Tabela 3 (cd.)

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań						
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2002						
	w procentach						
- bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	0	0	0	0	0	0	1
- można wprowadzić znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	16	16	15	16	16	16	20
- trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	39	43	40	44	43	44	44
- nie można znaleźć żadnej pracy	42	40	43	37	39	38	34
Trudno powiedzieć	3	1	2	2	2	2	2

Tabela 3 (cd.)

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań					
	I	II	III	IV	V	VI
	2003					
	w procentach					
- bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	0	0	0	0	0	0
- można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	13	14	16	17	14	18
- trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	43	45	47	42	42	44
- nie można znaleźć żadnej pracy	41	39	35	39	40	36
Trudno powiedzieć	2	1	2	2	4	2

Tabela 3 (cd.)

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań					
	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2003					
	w procentach					
- bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	1	0	0	0	0	1
- można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	15	17	18	20	18	19
- trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	47	43	48	45	43	46
- nie można znaleźć żadnej pracy	36	38	32	33	37	33
Trudno powiedzieć	2	2	2	2	2	2

Tabela 3 (cd.)

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań	
	I	II
	2004	
	w procentach	
- bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	0	1
- można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	16	18
- trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	46	46
- nie można znaleźć żadnej pracy	35	33
Trudno powiedzieć	3	2

Tabela 4

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań																	
	IV		V		VI		VII		VIII		IX		X		XI		XII	
	2001																	
	N=503		N=501		N=486		N=482		N=465		N=567		N=473		N=451		N=464	
w procentach																		
Bardzo poważnie się z tym liczę	20	57	18	47	20	48	21	43	19	41	12	40	12	42	16	47	14	44
Raczej tak	37		29		28		22		22		28		30		31		30	
Raczej nie	22	41	25	48	23	47	26	53	28	53	30	55	29	53	25	48	27	52
Nie, to mało prawdopodobne	19		23		24		27		25		25		24		23		25	
Trudno powiedzieć	2	2	5	5	5	5	4	4	6	6	4	4	5	5	5	5	4	4

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

Tabela 4 (cd.)

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań																	
	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		IX	
	2002																	
	N=414		N=435		N=435		N=460		N=478		N=489		N=471		N=447		N=542	
w procentach																		
Bardzo poważnie się z tym liczę	18	49	17	42	17	51	15	40	17	48	18	45	15	49	16	40	17	47
Raczej tak	31		25		34		25		31		27		34		24		30	
Raczej nie	28	47	25	53	21	43	25	55	24	47	25	51	25	47	28	55	22	47
Nie, to mało prawdopodobne	19		28		22		30		23		26		22		27		25	
Trudno powiedzieć	4	4	5	5	7	7	5	5	5	5	4	4	4	4	5	5	7	7

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

Tabela 4 (cd.)

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań															
	X		XI		XII		I		II		III		IV		V	
	2002								2003							
	N=554		N=474		N=442		N=484		N=461		N=411		N=539		N=546	
w procentach																
Bardzo poważnie się z tym liczę	17	44	9	41	20	46	13	48	16	46	17	43	16	45	17	45
Raczej tak	27		32		26		35		30		26		29		28	
Raczej nie	30	52	30	54	23	47	25	47	26	51	29	52	27	50	22	48
Nie, to mało prawdopodobne	22		24		24		22		25		23		23		26	
Trudno powiedzieć	3	3	5	5	7	7	5	5	3	3	5	5	5	5	7	7

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

Tabela 4 (cd.)

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań													
	VI		VII		VIII		IX		X		XI		XII	
	2003													
	N=566		N=417		N=452		N=520		N=472		N=489		N=462	
	w procentach													
Bardzo poważnie się z tym liczę	17	47	17	46	16	48	15	44	18	47	19	48	16	43
Raczej tak	30		29		32		29		29		29		27	
Raczej nie	28	49	24	51	28	47	25	52	24	48	26	46	25	51
Nie, to mało prawdopodobne	21		27		19		27		24		20		26	
Trudno powiedzieć	4	4	3	3	5	5	4	4	5	5	6	6	6	6

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

Tabela 4 (cd.)

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań							
	I		II					
	2004							
	N=479		N=470					
	w procentach							
Bardzo poważnie się z tym liczę	15		42		17		47	
Raczej tak	27				30			
Raczej nie	31		53		22		49	
Nie, to mało prawdopodobne	22				27			
Trudno powiedzieć	5		5		4		4	

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

A N E K S II

Tabela 1. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację na rynku pracy w Polsce? Czy jest ona:

(%)

	bardzo dobra	dobra	ani dobra, ani zła	zła	bardzo zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	0	1	4	37	57	2	1023
Płeć							
Mężczyźni	0	1	2	38	57	1	490
Kobiety	0	1	5	35	57	2	534
Wiek							
18-24 lat	0	2	3	43	52	0	155
25-34	1	1	6	39	53	0	183
35-44	0	1	3	38	57	2	176
45-54	0	0	4	28	67	1	207
55-64	0	0	3	33	62	1	119
65 lat i więcej	0	0	2	40	52	6	183
Miejsce zamieszkania							
Wieś	0	1	4	39	54	2	383
Miasto do 20 tys.	0	1	1	36	59	3	127
20-100 tys.	1	0	3	33	63	1	200
101-500 tys.	0	1	5	39	53	1	192
501 tys.i więcej mieszk.	0	0	5	32	63	1	121
Wykształcenie							
Podstawowe	0	1	2	39	54	4	288
Zasadnicze zawodowe	0	1	3	37	57	2	265
Średnie	0	1	4	34	61	0	356
Wyższe	0	1	7	40	51	1	113
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	0	3	11	42	43	1	74
Prac.umysł.niż.szczebła	2	0	6	28	64	0	97
Pracownicy fiz.- umysł.	0	1	2	40	57	0	77
Robotnicy wykwalifikowani	0	3	1	44	51	1	78
Robotnicy niewykwalifik.	0	0	8	24	66	2	44
Rolnicy	0	0	6	40	52	2	54
Pracujący na własny rach.	0	0	5	41	54	0	38
Bierni zawodowo							
Renciści	0	1	1	38	56	5	125
Emeryci	0	0	3	38	57	3	194
Uczniowie i studenci	0	0	3	47	50	0	79
Bezrobotni	0	1	2	28	69	1	120
Gospodynie domowe i inni	0	0	4	31	65	0	43
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	1	0	7	36	56	1	164
spółce właścicieli	0	3	6	37	53	0	59
prywatnych i państwa	0	2	4	37	57	1	180
sekt. pryw. poza rolnict.	0	0	5	41	51	4	64
prywatnym gosp. rolnym	0	0	0	0	0	0	0
Dochody na jedną osobę							
Do 299 zł	0	1	1	26	70	2	109
300-399	0	0	1	33	64	2	79
400-599	0	1	2	33	63	2	168
600-800	1	1	2	44	51	1	153
Powyżej 800 zł	0	0	4	40	55	2	179
Ocena własnych war. mater.							
Złe	0	0	1	30	65	3	320
Średnie	0	1	3	38	58	1	465
Dobre	0	1	8	43	46	2	238
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	0	4	3	40	54	0	56
Raz w tygodniu	0	1	4	37	55	2	520
1-2 razy w miesiącu	0	0	2	38	59	1	143
Kilka razy w roku	0	0	2	36	61	2	201
W ogóle nie uczestniczy	0	1	6	33	58	2	104
Poglądy polityczne							
Lewica	0	0	4	42	53	1	191
Centrum	0	1	5	36	57	0	327
Prawica	1	0	5	28	67	1	228
Trudno powiedzieć	0	0	2	42	52	4	278

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja na rynku pracy w Polsce:
1 - zdecydowanie się poprawi; 2 - raczej się poprawi; 3 - pozostanie bez zmian;
4 - raczej się pogorszy; 5 - zdecydowanie się pogorszy

(%)

	1	2	3	4	5	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	0	16	47	21	7	10	1024
Płeć							
Mężczyźni	0	17	47	20	8	8	490
Kobiety	0	14	47	21	6	12	534
Wiek							
18-24 lat	1	28	42	17	6	5	155
25-34	0	22	49	17	5	8	183
35-44	0	11	49	26	6	7	176
45-54	0	10	51	21	9	9	207
55-64	0	10	49	22	11	8	119
65 lat i więcej	0	13	41	21	4	21	184
Miejsce zamieszkania							
Wieś	0	13	47	17	7	16	383
Miasto do 20 tys.	0	8	52	26	4	10	127
20-100 tys.	0	16	43	24	10	6	200
101-500 tys.	0	25	47	17	4	6	192
501 tys.i więcej mieszk.	0	15	46	27	8	4	122
Wykształcenie							
Podstawowe	0	14	42	19	6	18	288
Zasadnicze zawodowe	0	13	48	23	8	8	265
Średnie	0	17	47	20	8	7	356
Wyższe	0	21	54	21	1	4	114
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	0	21	53	22	0	4	74
Prac.umysł.niż.szczebła	0	18	39	31	6	7	97
Pracownicy fiz.-umysł.	0	15	57	13	13	2	77
Robotnicy wykwalifikowani	0	15	49	22	4	9	78
Robotnicy niewykwalifik.	0	4	66	22	4	4	44
Rolnicy	0	9	43	9	14	25	54
Pracujący na własny rach.	0	25	47	18	2	7	38
Bierni zawodowo							
Renciści	0	10	44	24	8	13	125
Emeryci	0	10	44	21	7	18	195
Uczniowie i studenci	1	32	47	15	1	3	79
Bezrobotni	0	18	46	21	11	5	120
Gospodynie domowe i inni	0	18	41	21	7	14	43
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	0	15	48	23	6	7	164
spółce właścicieli	0	25	44	23	2	5	59
prywatnych i państwa	0	16	54	20	6	5	180
sekt. pryw. poza rolnict.	0	12	44	10	13	21	64
prywatnym gosp. rolnym	0	12	44	10	13	21	64
Dochody na jedną osobę							
Do 299 zł	0	11	41	25	14	8	109
300-399	0	14	47	17	8	14	79
400-599	0	10	50	22	8	9	168
600-800	0	16	47	23	3	12	153
Powyżej 800 zł	1	19	50	21	5	4	180
Ocena własnych war. mater.							
Złe	0	8	46	22	13	11	320
Średnie	0	14	48	21	5	11	465
Dobre	0	28	45	18	3	7	239
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	0	17	40	21	4	19	56
Raz w tygodniu	0	14	48	20	8	10	520
1-2 razy w miesiącu	0	14	49	19	5	13	143
Kilka razy w roku	0	17	47	25	3	8	201
W ogóle nie uczestniczy	0	21	43	20	8	7	105
Poglądy polityczne							
Lewica	0	20	53	16	5	7	191
Centrum	0	15	46	27	6	5	327
Prawica	0	12	51	24	8	5	228
Trudno powiedzieć	0	16	40	14	8	22	278

Tabela 3. Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub w okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie: 1 - bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę; 2 - można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią; 3 - trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę; 4 - nie można znaleźć żadnej pracy

	1				2				3				4				Trudno powiedzieć				Liczba osób			
Ogółem	1				18				46				33				2				1023			
Płeć																								
Mężczyźni	1				21				44				32				2				490			
Kobiety	1				15				48				34				2				533			
Wiek																								
18-24 lat	1				28				48				22				1				155			
25-34	0				23				46				29				1				183			
35-44	1				22				46				30				1				176			
45-54	1				15				45				38				1				207			
55-64	0				14				44				41				2				119			
65 lat i więcej	1				7				45				40				7				183			
Miejsce zamieszkania																								
Wieś	0				8				45				43				3				383			
Miasto do 20 tys.	0				12				39				47				2				127			
20-100 tys.	1				11				55				33				0				200			
101-500 tys.	1				30				48				20				1				192			
501 tys. i więcej mieszk.	1				45				38				11				5				121			
Wykształcenie																								
Podstawowe	0				8				44				43				5				288			
Zasadnicze zawodowe	1				17				43				38				2				265			
Średnie	1				21				50				27				1				356			
Wyzsze	2				34				46				17				1				114			
Grupa społ.-zaw. pracujący																								
Kadra kier., inteligencja	2				40				39				17				2				74			
Prac.umysł.niż.szczebla	0				26				48				26				0				97			
Pracownicy fiz.- umysł.	2				22				57				19				0				77			
Robotnicy wykwalifikowani	2				25				56				17				0				78			
Robotnicy niewykwalifik.	2				12				48				37				0				44			
Rolnicy	0				10				38				52				0				54			
Pracujący na własny rach.	2				33				43				16				7				38			
Bierni zawodowo																								
Renciści	0				13				39				46				2				125			
Emeryci	1				6				47				39				6				194			
Uczniowie i studenci	0				33				46				20				1				79			
Bezrobotni	0				8				40				50				2				120			
Gospodynie domowe i inni	0				9				53				37				1				43			
Pracuje w:																								
inst. państw., publicznej	0				25				47				28				0				164			
spółce właścicieli	0				30				50				20				0				59			
prywatnych i państwa	3				27				52				17				2				180			
sekt. pryw. poza rolnict.	1				10				39				50				0				64			
prywatnym gosp. rolnym																								
Dochody na jedną osobę																								
Do 299 zł	1				10				42				46				1				109			
300-399	0				13				40				46				1				79			
400-599	1				12				53				32				2				168			
600-800	1				18				48				31				3				153			
Powyżej 800 zł	1				26				50				21				2				179			
Ocena własnych war. mater.																								
Złe	0				9				41				48				2				320			
Średnie	0				17				48				32				3				465			
Dobre	3				32				48				16				2				239			
Udział w prakt. religijnych																								
Kilka razy w tygodniu	1				11				46				34				8				56			
Raz w tygodniu	1				15				47				35				2				519			
1-2 razy w miesiącu	0				19				43				36				2				143			
Kilka razy w roku	0				22				45				31				2				201			
W ogóle nie uczestniczy	2				27				43				25				2				105			
Poglądy polityczne																								
Lewica	2				20				53				25				1				191			
Centrum	1				24				42				32				1				326			
Prawica	1				18				50				29				3				228			
Trudno powiedzieć	0				10				42				44				4				278			

Tabela 4. Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?

(%)				
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	47	49	4	470
Płeć				
Mężczyźni	50	47	3	256
Kobiety	44	51	4	214
Wiek				
18-24 lat	52	42	6	52
25-34	46	49	4	128
35-44	46	50	4	136
45-54	47	51	2	126
55-64	38	55	7	23
65 lat i więcej	86	14	0	5
Miejsce zamieszkania				
Wieś	43	51	6	175
Miasto do 20 tys.	54	46	0	53
20-100 tys.	50	44	6	92
101-500 tys.	53	47	0	97
501 tys. i więcej mieszk.	39	58	3	53
Wykształcenie				
Podstawowe	57	37	6	46
Zasadnicze zawodowe	56	40	4	136
Średnie	47	48	5	197
Wyższe	29	71	0	91
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	23	77	0	73
Prac. umysł. niż. szczebla	45	53	3	96
Pracownicy fiz.- umysł.	67	31	2	76
Robotnicy wykwalifikowani	59	38	3	77
Robotnicy niewykwalifik.	62	34	4	43
Rolnicy	31	61	8	52
Pracujący na własny rach.	43	49	9	38
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	47	51	2	164
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	47	51	2	59
sekt. pryw. poza rolnict.	52	44	4	177
prywatnym gosp. rolnym	33	59	8	62
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	70	30	0	39
300-399	54	42	4	38
400-599	49	47	5	77
600-800	62	36	2	67
Powyżej 800 zł	31	66	2	98
Ocena własnych war. mater.				
Złe	66	30	4	110
Średnie	46	50	4	210
Dobre	35	62	3	150
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	47	46	6	19
Raz w tygodniu	44	53	3	228
1-2 razy w miesiącu	53	43	5	67
Kilka razy w roku	50	43	6	109
W ogóle nie uczestniczy	48	52	0	47
Poglądy polityczne				
Lewica	39	60	1	95
Centrum	51	46	2	175
Prawica	46	51	3	109
Trudno powiedzieć	50	40	10	90